

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 116/13
U Luxembourg, 26. rujna 2013.

Prijedlog odluke nezavisnog odvjetnika u predmetu C-363/12
Z. protiv Državni ured i Upravni odbor općinske škole

Nezavisni odvjetnik Wahl smatra da se pravo na plaćeni dopust za roditelje djeteta rođenog na temelju dogovora o zamjenskom majčinstvu ne može izvesti iz prava EU

Njihova situacija izlazi izvan područja primjene prava EU koje je trenutno na snazi

U slučaju pred sudom koji je uputio zahtjev riječ je o izvjesnoj gđi Z., koja je učiteljica u Irskoj. Ona boluje od rijetke bolesti zbog koje nema maternicu i ne može iznijeti trudnoću premda ima zdrave jajnike i inače može zanijeti. Kako bi mogli imati dijete, gđa Z. i njezin suprug sporazumjeli su se sa zamjenskom majkom da im u Kaliforniji rodi dijete. Dijete koje je rođeno na temelju dogovora o zamjenskom majčinstvu biološko je dijete navedenog para i na njegov američki rodni list nije upisana zamjenska majka.

Plaćeni rodiljni i posvojiteljski dopust uređeni su irskim pravom, ali u irskom zakonodavstvu (ili ugovoru o radu gđe Z.) nema izričite odredbe o dopustu zbog rođenja djeteta rođenog na temelju dogovora o zamjenskom majčinstvu. Nakon što je njezin zahtjev za plaćeni dopust odbijen, gđa Z. je podnijela tužbu Equality Tribunalu. Tvrdila je da je bila izložena diskriminaciji na temelju spola, obiteljskog stanja i invaliditeta.

Pod tim okolnostima, Equality Tribunal postavio je Sudu pitanje o tome predstavlja li uskraćivanje plaćenog dopusta biološkoj majci djeteta koje je rođeno na temelju dogovora o zamjenskom majčinstvu povredu prava EU.

U svom današnjem prijedlogu odluke nezavisni odvjetnik Wahl razlikuje slučaj o kojem je riječ od situacije trudne radnice koja ulazi u područje primjene Direktive o trudnim radnicama¹, kojom je predviđen rodiljni dopust od najmanje 14 tjedana. S tim u svezi, on ističe da se zaštita koju Direktiva pruža primjenjuje na žene koje su rodile dijete i da je njezin cilj zaštititi te radnice čije je fizičko stanje osjetljivo.

Što se tiče pitanja o kojem je u ovom slučaju riječ, nezavisni odvjetnik, kao prvo, smatra da **gđa Z. nije bila izložena nikakvoj zabranjenoj diskriminaciji na temelju spola**². Različito postupanje, na koje se žali gđa Z., nije se, prema nezavisnom odvjetniku, temeljilo na spolu nego na odbijanju nacionalnih vlasti da njezinu situaciju izjednače ili sa situacijom žene koja je rodila ili situacijom posvojiteljice. Međutim, posebna zaštita od diskriminacije na temelju spola koja se pruža trudnicama ne može se primijeniti u ovom slučaju pa je stoga potrebna usporedba s drugim spolom. Nakon što je utvrdio da bi se s muškim roditeljem djeteta rođenog putem zamjenskog majčinstva postupalo na potpuno isti način, nezavisni odvjetnik odbacio je argument koji se zasniva na diskriminaciji na temelju spola.

¹ Direktiva Vijeća 92/85/EEZ od 19. listopada 1992. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu trudnih radnica te radnica koje su nedavno rodile ili doje (deseta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) (SL 1992 L 348, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 4., str. 73.).

² Zabrana diskriminacije na temelju spola uređena je Direktivom 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada (preinaka) (SL L 204, str. 23.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 1., str. 246.).

Iako nezavisni odvjetnik navodi da bi se situacija žene, poput one u kojoj se našla gđa Z., mogla usporediti sa situacijom posvojiteljice, on naglašava da države članice još nisu usvojile zakonodavstvo kojim bi se uskladilo pravo na plaćeni dopust za roditelje posvojitelje. S tim u skladu, ako je nacionalnim propisom predviđena mogućnost plaćenog posvojiteljskog dopusta, nacionalni sud treba procijeniti predstavlja li primjena različitih pravila na roditelje posvojitelje i roditelje koji su dijete dobili na temelju dogovora o zamjenskom majčinstvu zabranjenu diskriminaciju protivnu tom nacionalnom pravu.

Što se tiče drugog razloga diskriminacije koji je istaknut, nezavisni odvjetnik Wahl zaključuje da **gđa Z. nije bila izložena ni diskriminaciji na temelju invaliditeta** prema pravu EU. Prema nezavisnom odvjetniku, odredbe kojima se zabranjuje diskriminacija na temelju invaliditeta u kontekstu zapošljavanja i obavljanja zanimanja³ imaju ograničeno područje primjene i njima se nastoji osigurati puno i djelotvorno sudjelovanje svih u poslovnom životu. Budući da nesposobnost iznošenja trudnoće gđu Z. nije spriječila u takvom sudjelovanju, EU zakonodavstvo o kojem je riječ nije bilo moguće primijeniti.

NAPOMENA: Sud nije vezan za prijedlog odluke nezavisnog odvjetnika. Zadaća nezavisnih odvjetnika je predložiti Sudu, u punoj neovisnosti, pravno rješenje u predmetu za koji su zaduženi. Suci Suda sada počinju vijećati u ovom predmetu. Presuda će se objaviti naknadno.

NAPOMENA: Prethodno pitanje omogućuje sudovima država članica da, u okviru postupka koji se pred njima vodi, upute pitanje Sudu o tumačenju prava Unije ili o valjanosti akta Unije. Sud ne odlučuje o nacionalnom sporu. Nacionalni sud mora riješiti predmet sukladno odluci Suda. Tom su odlukom jednako vezani i drugi nacionalni sudovi pred kojima bi se moglo pojaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) prijedloga odluke objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

³ EU je donjela posebno zakonodavstvo u ovom području, a posebice Direktivu Vijeća 2000/78/EEZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja (SL 2000 L 303, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 1., str. 69.).